

İnsan Hakların Cümlä Deklaratiyası

Kabledildi hem bildirildi 217 A (III) Birleşmiş Milletlär Kurulun Genel Asambleyasının kararınnan 1948 yılda dekabrinin onunda

Respublika Moldovadaki İnsan hakları merkezi

Basilêr Birleşmiş Milletlär Kurulun Moldovadaki İlerlemä Programasının Yardımınnan

Preambula

ESABA ALARAK, ani insan aylesi azaların kişilik saygılın, onnarın birtakım hem ayrılmaz hakların tannıması serbestliin, dooruluun hem ömür-dünnää usluluun temelidir; hem

ESABA ALARAK, ani insan haklarına gösterilän saygısızlıktan hem aşaalıktan kaynaklanan yabannık darıldéér insanınun üzünü, hem ani ölä bir dünnää kurulması, nerdä insannarda olacek söz hem düşünmek serbestlii hem olmayacak korku hem sıkıntı, insannarın bir üüsek isteyişi gibi bildirildi; hem

ESABA ALARAK, ani insan hakları läâzım korunsun kanon kuvedinnän, ani olmasın ölä, açan insan, bitki çözüm gibi, zorbalaa hem baskıya karşı istar-istemâz kalêr yapsın kalkıntı; hem

ESABA ALARAK, ani läâzım halklar arasında dostluk baalantıların ilerlemesinä yardımcı olmaa; hem

ESABA ALARAK, ani Birleşmiş Milletlär halkları kendi Ustavında tekrarladılar inandıklannı insannarın temel haklarına, insan kişiliin onuruna hem kıymetinâhem da adamnarlan karların birtakım haklarına hem karar aldılar sotial ilerlemesine yardımcı olmaa hem taa bol serbestliktäyaşamak koşullannı iileştirmää; hem

ESABA ALARAK, ani aza devletlär söz verdilär, Birleşmiş Milletlär Kurulunnan birliktä, cümlä insan hakların hem temel serbestliklerin saygılanmasına yardımcı olmaa;

hem

ESABA ALARAK, ani bu haklar hem serbestliklär tabeetin universal annaşılmısı bu baalantıyı bütünnä tamannamak içik pek maanalıdır,

GENEL ASAMBLEYA

bildirir bu İnsan Hakların Cümlä Deklaraŧlyasını ölä bir problema gibi, angısını läâzım özensinnär çözmää hepsi halklar hem devletlär, aniki herbir insan hem cümleinin herbir organı, dayma göz altında tutarak bu Deklaraŧıyayı savaşınnar aydınnatmaklan hem üüretmäklän yardım etmaa bu hakların hem serbestliklerin saygılanmasına naŧional hem halklararası progresiv işlärilän onnarın tanıtılmasına hem tamannanmasına nicä Kurula girän devletlerin halkları arasında, ölä da o halklar arasında, angıları bulunrlar o devletlerin kanonnarı altında olan topraklarda.

Yazı 1

İnsannar hepsi duuêrlar serbest hem birtakım kendi kıymetindä hem haklarında. Onnara verilmiş akıl hem üz da läâzım biri-birinä davransınnar kardaşlık ruhuna uygun.

Yazı 2

Herbir insanda läâzım olsun hepsi bu Deklaraŧıyada bildirilän haklar hem serbestliklär, hiçbir ayrıntısız soy, deri rengi, adam hem karı, dil, din, politika yada başka inandıkları, mülk, insan boyu eki başka durum bakımından.

Bundan başka diil läâzım yapılsın hiçbir ayrıntı devletin ya insanın yaşadı topraan politika statusuna görä, bakmayarak o toprak serbest mi, bakımnı mı, kendibaşına kullanmayan mı osa suverenitetindä başka türlü sınırlamalı mı.

Yazı 3

Herbir insanın yaşamak, serbestlik hem kişiliinä dokunmamak haki var.

Yazı 4

Kimsey diil läâzım tutulsun esirliktä ya serbestsiz durumda; esirlik hem esir satılması hiçbir türlü kabledilmeer.

Yazı 5

Kimsey diil läâzım zeetlensin, zorlaştırılsın yada cezalandırılsın zulumca eki insan şanını aşaalayan davranışlan.

Yazı 6

Herbir insanın, nerdä da o bulunsa, var haki daava subyekti olarak tanınmaa.

Yazı 7

Herbir insan kanona karşı denk hem herkezin, bir ayrıntısız, var birtakım haki kanonnan korunmalı olmaa. Hepsi insannarın birtakım haki var bu Deklaraŧıyayı bozan diskriminaŧıyadan hem bölä diskriminaŧıya fitlemesindän korunmalı olmaa.

Yazı 8

Herbir msanın haki var legal millet daavalarından haklarını efektivli geeri almaa, eer kostituŧıya ya kanon tarafından ona verilän haklar korunmazsalar.

Yazı 9

Kimsey yok nasıl zakonsuz zorlan kapansın, tutulsun yada erindän kaldırılsın.

Yazı 10

Herbir insanın haklarını hem borçlarını belirtmek için hem ona çıkarılan kabaatlamanın sebepli olup-olmadını göstermek için var haki, cümlä birtakımnık temelindä, istemää onun daavası bakılsın açık hem dooruluk kurallarına uygun olarak baalı olmayan hem tarafsız olan sudta.

Yazı 11

Herbir kabaatlı bulunan insanın haki var kabaatlı sayılmamaa, eer onun kabaatı zakona görä açık araştırmaklan ortaya çıkarılmadıysa hem ona hertürlü korunma kolaylı verilmediysä.

Kimsey yok nasıl cezalandırılsın ölä bir cürüm (zakona uymayan iş) yapması için yada yapmaması için, eer yapıldı zamanda o cürüm naŧional zakonnarına görä hem halklararası haka görä cezalanan kabaat sayılmadıysa. Hem yok nasıl kabaatlıya verilsin taa aar ceza, nekadar vardı nasıl verilsin o vakitta, açan cürüm yapılmış.

Yazı 12

Kimseyin yok nasıl kanonsuz karışılsın kendi kişi hem aylä yaşamasına, kanonsuz dokunulsun onun eviüä, onun Yazışma saklıluna yada onun kıymetinä hem adına. Herbir insanın var haki kanonnan korunmalı olmaa bölä karışmalardan eki bölä dokunmalardan.

Yazı 13

Herbir insanın var haki serbest er diıştırmää hem herbir devletin sınırlarında kendisinä oturmak eri ayırmaa.

Herbir insanın var haki çıkmaa memlekettän, bu sırada kendi memleketindän da, hem dönmää memleketinä.

Yazı 14

Herbir insanın var haki sıkıştırmalardan başka memleketlerdä koruntu aaramaa hem o koruntuyu kullanmaa.

Bu hak yok nasıl kullanılsın, eer sıkıştırma yapılırsa gerçektän politikaya baalı olmayan bir kabaat için yada Birleşmiş Milletlär kurulun neetlerine hem printiplerine karşı gidän işlär için.

Yazı 15

Herbir insanın var vatandaşlık haki.

Kimseydän yok nasıl kanonsuz alınsız onun vatandaşlı yada onun hakl kendi vatandaşlını diıştirmää.

Yazı 16

1.Yaşlarını dolduran adamnarın hem karların var haki, hiçbir sınırlamasız soy, milletlik ya din üzerine, evlenip aylä kumaa. Onnarın hakları birtakım evlenirkän, evlenmektä bulunarkan hem ayrınlarkan.

Evlenmäk olabilir sade karşılıklı iki tarafın bütün serbestliinnän hem kayıllınnan.

Aylä— cümleinin bir natural hem ana kısmı hem onun var haki cümlä hem devlet tarafından korulu olmaa.

Yazı 17

Herbir insanın var haki mal saabisi olmaa tek başına yada başkasınnan birliktä.

Kimseyin elindän zakonsuz mal diil läüzim alınsın.

Yazı 18

Herbir msanın var serbestli düşünmäk, üz hem din haki; bu haka girer serbestlik diıştirmää kendi dinini ya inandıklarını hem tutmaa kendi dinini ya inandıklarını tek başına ekı başkasınnan birliktä, halka açık üürenmää, duva etmää hem din ritual adetlerini kullanmaa.

Yazı 19

Herbir insanın var haki serbestli fikirlerine hem onnarın serbestli açıklamasına; bu haka girer serbestlik engelsiz kendi fikirlerine uymaa hem serbestlik aaramaa, kabletmää hem daatmaa bilgi hem fikir hertürlü hem devlet sınırlarına baalı olmayarak.

Yazı 20

Herbir insanın var haki uslu toplantı hem kuruluş serbestliinä.

Kimseyi yok nasıl zorlaştırmaa girsın nesoy-sa kuruluşä (asotiatieyä).

Yazı 21

Herbir insanın var haki pay almaa kendi devletin kullanmasında doorudan yada seçilmiş vatandaşların aracılınnan.

Herbir insanın var birtakım haki kendi memleketindä devlet izmetine giräbilmää.

Halkın isteyişi läüzim olsun önderlik kuvedin temeli; bu isteyiş laazım belli edilsin periodik hem falş olmayan seçimnerdä, angıları läüzim yapılsınнар universal hem birtakım seçim hakınnan, saklı kıyat atmaklan yada başka denk maanalı, kıyat atmanın serbestliini koruyan formalarlan.

Yazı 22

Herbir insanın, cümlä azası olduu için, haki var sotial yardımına hem onun saygılın yardımını olması için hem kişiliin serbestli ilerlemesi için läüzim olan ekonomika, sotial hem kultura hakların gerçekteştirmesine national yardımnarı hem milletlärarası işbirlii yolınnan hem herbir devletin yapılışına hem kaynaklarına uygun olarak.

Yazı 23

Herbir insanın var haki çalışmaa, serbestli iş ayırmaa, dooru hem uygun iş kolaylıklarında çalışmaa hem işsizliktän korunmalı olmaa.

Herbir insanın var haki hiçbir ayırıntısız birtakım iş için birtakım ödek kabletmää.

Herbir çalışan insanın var haki almaa dooru hem kanaath ödek, angısı eter insanca yaşamaa ona hem onun aylesine hem angısına, läüzim olduynan, eklener başka sotial yardımnarı.

Herbir insanın var haki kurmaa profesional birlikleri hem girmää profesional birliklerine kendi intereslerini korumaa deyni.

Yazı 24

Herbir insanın var haki dinnenmä hem boş vakıda, bu arada çalışma günün akılcıca sınırlanmasına hem periodik ödekli izinina (otpuskaya).

Yazı 25

Herbir insanın var haki ölä yaşamak uuruna, bu sıraya girer imeesi, giyimi, evi, saalık bakımı hem läüzim olan sotial izmetleri, angısı läüzim olër korumaa saalını hem varlını, kendisinin hem aylesinin, hem haki yardımsız kalmamaa işsizlik, hastalık, sakatlık, ihtärlık yada başka olabilirli durumda, açan o kendisine baalı olmayan sebeplär üzerine geçinmesi için kaynaksız kalabilir.

Analık hem uşaklık vererlär bir ayırı bakım hem yardım haki. Hepsi uşaklar, duuan evlilikä ya evlilik dışında, läüzim kabletsinnär birtakım sotial yardımı.

Yazı 26

Herbir insanın var üürenmäk haki. En az başlantı hem genel üürenmäk läüzim olsunnar ödeksiz. Başlantı üürenmäk läüzim olsun hepsi için. Tehnika hem zanaat üürenmesi için yol läüzim açık olsun herkezinä, üüsek üürenmäk tä läüzim hepsi için birtakım açık olsun herkezin becerdimä görä.

Üürenmäk läüzim ön versin insan kişiliin dolu ilerlemesmä hem da insan hakların hem temel serbestliklerin taa büük saygılanmasına. Üürenmäk läüzim yardım etsin karşılıklı annaşmak, saburluk hem dostluk olsın hepsi miiletlär, soy hem din grupaların arasında hem yardım etsin Birleşmiş Kurulun barış koruma çalışmalarına.

Ana-bobanın var üstün haki kendi küçük yaşlı uşaklarına üürenmäk forması ayırmaa.

Yazı 27

Herbir insanın var haki serbestli pay almaa cümleinin kultura yaşamasında, hoşlanmaa incä zanaatlan, pay almaa bilim ilerlemesinde hem faydalanmaa onun hayırlarınnan.

Herbir insanın var haki korunsun onun moral hem material interesleri, kaynaklanan onun yaptı bilim, literatura ya artistik yaratmalarından.

Yazı 28

Herbir insanın var haki ölä bir sotial hem halklararası düzenä, angısında bütün haklar hem serbestliklär, sıralanan bu Deklaratıyada, gerçek olabileceklär.

Yazı 29

Herbir insanın cümlä karşısında borçları var, sade cümledä olur gerçeklensin kişiliin serbest hem bütün ilerlemesi.

Haklarını hem serbestliklerini gerçekteştirärkän herbir insana sade ölä sınırlama yapılabilir, angısı kanona görä uygulanmış saade neetlän gerçekteştirmää aalemin haklarının hem serbestliklerinin tanınmasını hem saygılanmasını hem da demokratik toplumunda dooru moral isteklerine, cümlä düzenine hem cümlä yaşamak bolluuna uygun olması için.

Bu hakların hem serbestliklerin gerçekleştirilmesi hiçbir türlü diil lââzım aykırı gitsin Birleşmiş Milletlâr Kurulun neetlerinâ hem prinþiplerinâ.

Yazı 30

Bu Deklaraþiyada bişey yok nasıl yorumnansın osoy, sansın bir devletâ, kişi grupasına yada ayırı kişilerâ veriler hak ölä bir çalışmada bulunmaa, angısı önnendiriler bu Deklaraþiyada sıralanan hakları hem serbestlikleri yok etmää.